

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg

Slotsholmsgade 10
1216 København K
Telefon 72 28 24 00
oim@oim.dk

Sagsnr.
2017 - 3372

Doknr.
475115

Dato
20-07-2017

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg har d. 29. juni 2017 stillet følgende spørgsmål nr. 467 SOU (alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Andreas Steenberg (RV).

Spørgsmål nr. 467:

”Ministeren bedes redegøre for, om det vil være lovligt for en kommunalbestyrelse at gennemføre følgende regelsæt for kommunen i et valgår:

- a) Kommunens embedsmænd skal instrueres i at ligebehandle alle partier samt aktivt arbejde for, at enkeltpartier og medlemmer af byrådet ikke fremhæves.
- b) At kommunens ressourcer (medarbejdere og penge) ikke benyttes til produktion af videoer, debatindlæg, taler m.v., hvor enkelte partier eller medlemmer af byrådet fremhæves som enkeltpersoner – enten direkte eller indirekte.
- c) At pressemeddelelser og andre officielle udmeldelser til pressen vedr. politiske beslutninger skal afsendes med ledende ikke-folkevalgte embedsmænd som afsendere.
- d) At kommunens facebookside og øvrige sociale medier tilsvarende ikke må benyttes til fremhævelse af enkeltpersoner eller partier.
- e) At taler og lignende til arrangementer, hvor kommunen er facilitator, skal afholdes af personer, som ikke stiller op til kommunalvalget.
- f) At forvaltningen skal sikre, at begivenheder og arrangementer faciliteret af kommunen ikke giver enkeltpersoner eller partier en ulige adgang til almenheden. Herunder at alle partier og enkeltpersoner med udtrykt intention om at stille op til kommunalvalget har adgang til at deltage i disse på lige vilkår.
- g) At ovenstående regler må fraviges i det omfang, det ikke er muligt, f.eks. på baggrund af gældende lovgivning, men at dette forudsætter, at forvaltningen afrapporterer til kommunalbestyrelsens medlemmer herom uden unødigt ophold.”

Svar:

Økonomi- og Indenrigsministeriet er bekendt med, at spørgsmålet har baggrund i en konkret sag fra en kommune, som er omfattet af det kommunale og regionale tilsyns kompetence. Det almindelige tilsyn med kommuner og regioner varetages af Ankestyrelsen med Økonomi- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed.

På den baggrund finder jeg det rigtigst ikke at udtale mig om de konkrete elementer i det i spørgsmålet gengivne kommunale regelsæt. Jeg vil dog gerne belyse, hvordan de emner, det gengivne kommunale regelsæt rejser, og som især berører den kommunale forvaltnings virke, generelt er reguleret.

Der er ikke i den skrevne lovgivning udtrykkelige regler om, hvordan kommunalt ansatte skal forholde sig, når der er valgkamp. Dermed er der heller ikke bestemte skrevne regler, som gælder i et valgår eller træder i kraft på et givent tidspunkt før et valg.

Generelt antages, at kommunale embedsmænd i deres virke altid skal være partipolitisk neutrale. Det betyder bl.a., at embedsmænd ikke må lade deres egne (parti)politiske holdninger influere på behandlingen af sagerne, eller lade deres egne (parti)politiske holdninger influere på den bistand, de måtte yde medlemmerne af kommunalbestyrelsen. Kravet betyder også, at forvaltningen ikke må rådgive eller bistå i forbindelse med konstitueringsdrøftelser i kommunen – ud over rent juridiske og valgtekniske forhold, jf. herved også s. 373 i Bo Smith-udvalgets rapport ”Embedsmanden i det moderne folkestyre”. Derudover betyder kravet, at forvaltningen ikke må bistå ved partipolitiske aktiviteter, herunder valgkampe, opstillingsmøder m.v., heller ikke selv om bistanden vedrører en kommunal sag.

Lov om kommunernes styrelse forudsætter, at *den kommunale forvaltning skal betjene de kommunalpolitiske organer, der efter den kommunale styrelseslov er tillagt kompetence til at træffe beslutninger på kommunens vegne*. Endvidere skal forvaltningen betjene kommunalbestyrelsesmedlemmer, der af kommunalbestyrelsen eller et udvalg er udpeget til at varetage et kommunalt hverv. Den kommunale forvaltning skal med andre ord arbejde for kommunen.

De kommunalpolitiske organer, forvaltningen skal betjene, omfatter den samlede kommunalbestyrelse og udvalgene, borgmesteren og udvalgsformændene. Forvaltningen skal således betjene borgmesteren i vedkommendes egenskab af formand for kommunalbestyrelsen og økonomiudvalget, som øverste daglige leder af forvaltningen, herunder når borgmesteren repræsenterer kommunen udadtil. Udvalgsformændene skal betjenes som sådanne, dvs. med hensyn til forberedelse og ledelse af udvalgs møderne og som kommunens repræsentant i sager under udvalgets område. Kommunalebestyrelsesmedlemmer, der af kommunalbestyrelsen eller et udvalg er udpeget til at varetage et kommunal hverv som f.eks. at repræsentere kommunen i forhandlinger eller møder, har også krav på forvaltningens betjening i denne henseende.

Betjeningen af borgmesteren, udvalgsformændene og kommunalbestyrelsesmedlemmer, der varetager hverv, de er udpeget til af kommunalbestyrelse eller udvalg, kan – afhængig af funktionen, som de pågældende varetager for kommunen – have mange former. Der kan bl.a. være tale om udarbejdelse af baggrundsnotater, taler og beredskabspapirer, pressemeddelelser, nyheder til kommunens hjemmeside eller opslag til en officiel kommune- eller borgmesterprofil på de sociale medier.

Forvaltningen kan ikke betjene de kommunalpolitiske organer med hensyn til forhold, der ikke vedrører deres funktioner i kommunen. Dvs. forvaltningen kan ikke betjene kommunalpolitiske organer med hensyn til private engagementer, hvor det kommunalbestyrelsesmedlem, der deltager i det private engagement, ikke deltager i sin egenskab af f.eks. borgmester eller udvalgsformand eller som udpeget hertil af kommunalbestyrelsen eller et udvalg. De kommunalpolitiske organer kan heller ikke betjenes med hensyn til partipolitiske engagementer, herunder f.eks. valgmøder eller andre møder i det parti, de repræsenterer.

Selv om lov om kommunernes styrelse forudsætter, at forvaltningen skal betjene borgmesteren, udvalgsformændene og kommunalbestyrelsesmedlemmer, der varetager hverv, de er udpeget til af kommunalbestyrelse eller udvalg, i de funktioner, de varetager for kommunen, har kommunalbestyrelsen som kommunens øverste organ mulighed for at træffe konkrete beslutninger om eller fastsætte generelle retningslinjer for den betjening, der skal ydes dem. Sådanne retningslinjer må blot ikke begrænse de kommunalpolitiske organers almindelige adgang til at udøve de funktioner, de er tillagt efter loven. Eksempelvis må kommunalbestyrelsens retningslinjer ikke begrænse borgmesterens almindelige adgang til at udøve de funktioner, der tilkommer borgmesteren som formand for kommunalbestyrelsen og økonomiudvalget og som øverste daglige leder af kommunens administration, herunder borgmesterens adgang til at

repræsentere kommunen udadtil. Kommunalbestyrelsens konkrete beslutninger om eller generelle retningslinjer for forvaltningens betjening af de kommunalpolitiske organer kan heller ikke ændre på det forhold, at forvaltningen i sit virke altid skal være partipolitisk neutral.

Inden for disse rammer er lov om kommunernes styrelse ikke til hinder for, at en kommunalbestyrelse i et valgår fastsætter retningslinjer for forvaltningens betjening af de kommunalpolitiske organer, herunder af borgmesteren og udvalgsformændene og af andre kommunalbestyrelsesmedlemmer, når de udfører kommunale hverv. Men kommunalbestyrelsen må heller ikke i et valgår fastsætte retningslinjer for forvaltningens betjening af de kommunalpolitiske organer, der begrænser de kommunale organers almindelige adgang til at udøve de funktioner, de er tillagt efter loven.

Ud over betjeningen af de kommunalpolitiske organer *kan den kommunale forvaltning bistå de enkelte medlemmer eller grupper af medlemmer af kommunalbestyrelsen med at fremme deres sag i kommunen.* Dette kan ske, i det omfang kommunalbestyrelsen har besluttet det, eller der foreligger en praksis i kommunen herfor. Alle medlemmer i kommunalbestyrelsen skal behandles lige med hensyn til sådan bistand.

Bistanden skal vedrøre kommunale sager. Den må ikke vedrøre private eller partipolitiske forhold eller et medlems erhverv. Bistanden kan – afhængig af kommunalbestyrelsens beslutning eller kommunens praksis – f.eks. omfatte praktisk hjælp og indholdsmæssig bistand i de kommunale sager. Forvaltningen kan bl.a. sende medlemmerne oplysninger og vurderinger og yde bistand til udformningen af et medlems forslag.

Bistand til medlemmerne må derimod ikke omfatte politisk rådgivning på tværs af sagerne eller bestå i at fremme et medlems eller en gruppes forslag over for borgerne, f.eks. gennem udarbejdelse af pressemeddelelser eller andre papirer til præsentation af et kommunalbestyrelsesmedlems eller en gruppes holdning. Dog vil forvaltningen godt som led i sin bistand kunne bidrage til sådant materiale med oplysninger om indholdet af forslaget. Grunden til de anførte begrænsninger i forvaltningens mulighed for at yde bistand til kommunalbestyrelsesmedlemmerne er, at den kommunale forvaltning skal være partipolitisk neutral.

Inden for de angivne retningslinjer er lovgivningen ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen fastsætter rammer for bistand til medlemmerne, der er anderledes i et valgår end i de øvrige år i den kommunale valgperiode, når blot alle medlemmer efter retningslinjerne stilles lige med hensyn til bistand.

Der kan i øvrigt henvises til Økonomi- og Indenrigsministeriets generelle udtalelse af 30. juni 2017 om forvaltningens bistand til kommunalbestyrelsens medlemmer. Se <http://resumedatabase.oim.dk/resumedatabase/2017/1711-kommunale-forvaltning,-bistand-til-kommunalbestyrelsen.aspx> .

Herudover har ministeriet tidligere udtalt, at udlån af kommunale lokaler, der sker med henblik på at fremme, at kommunens borgere som led i foreningslivet og nærdemokratiet i kommunen samvirker i foreninger, er muligt efter kommunalfuldmagtsreglerne, selvom den aktivitet, som skal udøves i de lånte lokaler, kan karakteriseres som værende af partipolitisk karakter. Efter ministeriets opfattelse er det ikke en betingelse, at det arrangement, som lokaleudlånet skal dække, er åbent for alle. En kommunes lokaleudlån til politiske partier vil som udgangspunkt føre til, at kommunen vil være forpligtet til på samme vilkår at imødekomme ansøgninger om tilsvarende lokaleudlån fra andre politiske partier eller fra andre holdningsprægede foreninger.

Der henvises til ministeriets udtalelse af 25. februar 2015 om kommuners udlån af lokaler til politiske partiers interne møder. Se

http://resumedatabase.oim.dk/media/769480/15_3_1_Om_kommuners_udlaan_af_lokaler_til_politiske_partiers_interne_moeder.pdf

Med venlig hilsen
Simon Emil Ammitzbøll